

vel, at i meget gamle Tider, endog i Oldtiden, kan der findes Spor af Told, navnlig i det romerske Rige, og jeg veed ogsaa, at der her i Danmark kan findes Spor af Told langt tilbage, f. Ex. i Baldemarernes Dage og i Christian II.'s Tid, men jeg veed ogsaa, at det ikke havde rigtig Art med Toldbestatningen før Ludvig den Fjortendes Tidsalder, eller før Enevoldsmagten i det Hele kom frem, ogsaa i vort Land. Som Exempel paa, hvad jeg her siger, skal jeg nævne, at omkring Aaret 1600 udgjorde Tolden her i Danmark omtrent 50,000 Rdl.; men inden samme Aarhundredes Slutning, altsaa det Aarhundrede, hvor vi fik Enevoldsmagten indført, var Tolden voget op til det før den Tid usyrlige Beløb af 5½ Million Rdl. — den gik rigtignok noget nedad i det følgende Aarhundrede — og noget Vignende har viist sig i hele Europa, at Toldbestatningen rigtig trivedes i Ly af Enevoldsmagten. Det var jo navnlig Ludvig XIV.'s Minister Colbert, som fik Tolden rigtig sat op. Man priser Toldbestatningen paa Grund af de store Fordele, den skulde have; men hvad man her kalder Fordele, kalder jeg Mangler. Man kalder det saaledes en Fordel, at den skulde bringe store Summer ind. Ja, det kan være godt nok, men det er ikke Hovedsagen, Hovedsagen er, hvorledes de store Summer komme ind, om de komme ind paa en retfærdig Maade eller ikke. Jeg kalder det ikke noget Godt, at der kommer Meget ind, jeg ser ikke paa, om den og den Position kan bringe store Summer ind i Statskassen; derfor kalder jeg den ikke et godt Skatteobjekt. Jeg spørger ikke om Andet, end om det er en retfærdig eller ikke retfærdig Bestatning. Saa anfører man ogsaa, at Toldbestatningen er umærkelig for den almindelige Befolkning; men det seentredes ikke klart for denne, hvor store Beløb Tolden indbringer. Men det kalder jeg ligefrem en Mangel, thi i et frit Land bør Landets Borgere have Lov til at vide, hvor Meget de komme af med, og hvad deres Penge blive brugte til. Dernæst tror jeg ogsaa eller rettere jeg har statistiske Oplysninger om, at de indirekte Statters Andel i den hele Bæftatning er større i Danmark end i de fleste andre Lande i Europa; der er kun fire Lande, hvor de ere større, nemlig Norge, Sverig, England og Frankrig. I Danmark udgjøre de indirekte Statter 76 pCt.

af den hele Bæftatning og de direkte Statter altsaa 24 pCt., medens ellers i alle andre Lande i Europa de indirekte Statters procentvise Del af samtlige Statter ere mindre. Da jeg nu altsaa ser paa det som Hovedsagen, at Statterne staa i Forhold til den virkelige Skatteevne og kun ramme denne, og da, som jeg har forsøgt at vise, Toldbestatninger ikke stiler paa at ramme Skatteevnen, men derimod kun rammer Forbruget, saa er mine Dusters Maal med Hensyn til Toldbestatningen dette, at vi mere og mere — ikke pludselig, men langsomt og gradvis gennem en Række af Aar — maa komme til Toldfrihed for alle Varer som Regel. Blandt Undtagelserne vil jeg nævne Spiritus, thi der vil jeg nok være med til at paalægge selv en meget høi Skat. Jeg vil paa Forhaand sige, at der ikke let skulde fremkomme noget Bæftatningsforslag i den Retning, som ikke skulde faae min Stemme, idet jeg tror, at ogsaa i andre Henseender vil en høi Skat her være gavnlig for vort Samfund, hvorfor jeg ogsaa, som sagt, vil kunne være med til meget høie Statter paa alle Slags Spirituosa. Ellers ønsker jeg Toldfrihed for alle Varer; det har været mit Ideal gjennem en længere Række af Aar. Som Følge deraf har jeg ved 2den Behandling stemt mod alle Forhøielser og endvidere som Regel stemt mod enhver som helst ny Bæftyttelse, idet jeg mener, at vi ikke skulde indføre nogen som helst ny Bæftyttelse, men derimod gradvis se at komme bort fra den Bæftyttelse, vi have, da den efter mit Skøn i faare mange Tilfælde er en frugtesløs Kamp mod de naturlige Forhold. Men, som sagt, jeg ønsker ikke nogen pludselig Toldfrihed, da det vilde fremkalde for store Ombæftninger og ogsaa paa en vis Maade overfor Udfskillige kunde være et Indgreb i Eiendomsretten, eftersom mange Industri-virksomheder jo ere voxede op og have udviklet sig i Lø af Bæftyttelsen. En pludselig Ophævelse af Bæftyttelsen kunde jeg altsaa selvfølgelig ikke være med til, jeg ønsker kun en forigtig Fremgang, men saaledes, at Maalet dog omsider kunde naaes. Hvad Statskassen saa maatte komme til at mangle til sine fornødne Udgifter, vilde jeg søge dækket dels, som nævnt, ved en høi Skat paa Spirituosa — og der vilde jeg kunne sætte mig ud over Hensynet til, at den fattige Arbejder maa kunne komme til at betale